

Strebeyko, Piotr

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa : Sprawozdanie z Działalności Wydziałów : Wydział II nauk historycznych, społecznych i filozoficznych : Jubileusz profesora Aleksandra Gieysztora

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 54, 155-159

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czy). Dlatego od członków Klubu będzie się oczekiwać co najmniej pośredniego dostępu do poczty elektronicznej (np. przez pracownika obsługującego konto danego Instytutu), zaś jego aktywniejszych uczestników musi cechować wiedza techniczna na poziomie własnoręcznej obsługi modemu, protokołu *kermit* itp. (upowszechnianie tej wiedzy należy do zadań Komisji Logiki i Filomat'u). Innym powodem, dla którego opiera się działalność Klubu na łączności elektronicznej jest to, że jedną z form Banku Danych będzie jego zapis w komputerowej bazie danych, wiadomo zaś jak powolny i niewygodny jest transport takich danych za pomocą dyskietek powierzanych w kopertach tradycyjnej poczcie; alternatywą do tego jest poczta elektroniczna lub jakiś jej odpowiednik.

Witold Marciszewski

d) Jubileusz profesora Aleksandra Gieysztora

Dnia 11 lipca 1991 r. odbyło się uroczyste zebranie członków Wydziału z okazji jubileuszu prof. Aleksandra Gieysztora Prezesa TNW i członka Wydziału II, obchodzącego swe 75 urodziny. W zebraniu uczestniczyło około 100 osób, a byli wśród nich członkowie Wydziału II i goście z Zarządu TNW oraz innych Wydziałów, także zaproszeni współpracownicy i uczniowie Profesora. Na prośbę Przewodniczącego Wydziału zebraniu przewodniczył prof. Edward Rużyłło.

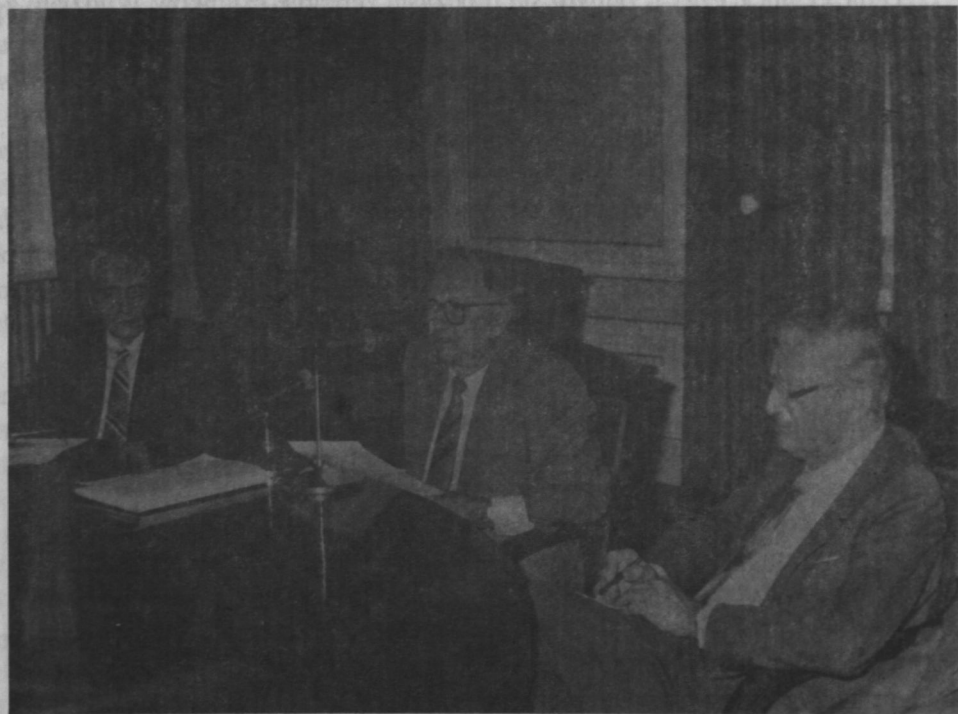
W pierwszej części zebrania, które odbyło się w Sali Okrągłego Stołu Pałacu Staszica, zebrani wysłuchali wykładu prof. Andrzeja Wyczańskiego na temat: „Humanista wobec państwa w dobie Odrodzenia”. Po dyskusji dotyczącej problematyki wykładu uczestnicy zebrania przeszli do Sali Lustrzanej, gdzie odbyło się spotkanie towarzyskie. Była tu okazja do swobodnej rozmowy z prof. Aleksandrem Gieysztozem, do złożenia mu życzeń oraz wręczenia jubilatowi kwiatów. Było też kilka przemówień. I tak, w imieniu uczniów Profesora życzenia złożył doc. dr hab. Stefan Kuczyński z Instytutu Historii PAN, a prof. E. Potkowski wręczył Profesorowi przygotowany na tę okazję druk bibliofilski, wyjaśniając krótko zebranym, jakie teksty zostały w tej publikacji (wykonanej w jednym egzemplarzu i kilku kopiach przez Oficynę Arx Regia) wydrukowane. W imieniu zaś członków i Zarządu TNW życzenia – wraz z toastem urodzinowym – złożył prof. Edward Rużyłło. Dołączył się do nich w krótkim przemówieniu prof. Piotr Strebeyko. Profesor Aleksander Gieysztor podziękował zebranym za życzenia i dowody życzliwości.

Przemówienia wygłoszone na spotkaniu

Stefan Kuczyński

Zebraliśmy się w to letnie popołudnie, kilka dni przed pewną lipcową, znaczącą dla Pana Profesora datą, aby wyrazić Panu nasz głęboki szacunek, aby złożyć wyrazy wielkiej wdzięczności, serdecznego przywiązania i szczerzej przyjaźni. I aby przez to podkreślić jak wiele znaczy obecność Pana Profesora

wśród nas i dla każdego z nas. Jak wiele ona znaczy na wielu płaszczyznach i w wielu wymiarach – dla Kraju, którego jest Pan wybitnym mężem stanu i obywatelem, dla całej nauki polskiej, której jest Pan najbardziej znaczącym reprezentantem, dla humanistyki w szczególności i dla historii specjalnie, której jest Pan wybitnym badaczem. Jak wiele ona znaczy dla Akademii, której jest Pan już po raz drugi Prezesem, dla Uniwersytetu Warszawskiego, z którym związany jest Pan już ponad pół wieku, dla Zamku Królewskiego, którego jest Pan Dyrektorem, dla Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, którego był Pan animatorem i któremu przewodniczył Pan od chwili jego reaktywowania. Długo trzeba by wymieniać te dziedziny naszej nauki, kultury i życia społecznego, w których tak znacząco odczuwamy niezastąpioną obecność Pana Profesora. Wykracza ona przecież szeroko poza Kraj, kiedy w swoich rozlicznych działaniach realizuje Pan Profesor niedościgły wzorzec europejskiego Polaka i polskiego Europejczyka.

12. Wykład z okazji jubileuszu profesora Aleksandra Gieysztora.
Od prawej: Aleksander Gieysztor, Andrzej Wyczański, Edward Rużyłło

Ale ja nie chciałbym, nie śmiałbym mówić o publicznej zasłudze Pana Profesora. Inni mają do tego więcej tytułów, powiedzieliby na ten temat szeroko. Chciałbym natomiast stwierdzić, że poza tyle zasłużonymi honorami, zaszczytami i tytułami zyskał Pan Profesor jeszcze coś więcej – dar bezcenny, najbardziej wartościowy i znaczący: przyjaźń kolegów, współpracowników i uczniów,

w imieniu których pozwalam sobie tych kilka słów wypowiedzieć. I chciałbym powiedzieć jeszcze, że jest to przyjaźń sprawiona, wywołana przez Pana Profesora – przez naukową opiekę i przewodnictwo Mistrza, przez wspólną pracę, przez życzliwe zainteresowanie okazywane każdemu z nas. Stale odczuwamy Pańską przyjaźń, Panie Profesorze, i odwzajemniamy ją z całym oddaniem i serdecznością.

Dzisiejsze spotkanie w Towarzystwie Naukowym Warszawskim jest więc spotkaniem naukowym przyjaciół Pana Profesora. To Panu Profesorowi dedykowany był dzisiejszy wykład „Humanista wobec państwa”. To od przyjaciół Pana Profesora płyną dzisiaj najlepsze życzenia wszelkiej we wszystkim pomyślności na długie, długie lata – dobrego zdrowia, satysfakcji z pracy i działań, realizacji twórczych zamierzeń.

Mówi się, że małe upominki podtrzymują wielkie przyjaźnie. Pozwoli więc Pan Profesor ofiarować sobie na pamiątkę dzisiejszego spotkania skromny dar przyjaciół, druk bibliofilski złożony ze średniowiecznych tekstów łacińskich o książce, dedykowany Mistrzowi i Przyjacielowi.

Edward Potkowski,

wręczył Profesorowi A. Gieysztorowi przygotowany z okazji jubileuszu druk bibliofilski, tłoczony w jednym egzemplarzu w oficynie Arx Regia, i przedstawił zebrany treść tej publikacji. Zawiera ona kilka tekstów.

Na początku znajdują się gratulacje urodzinowe w języku łacińskim od uczniów, przyjaciół i kolegów. (Zostały one odczytane). Następnie zamieszczono kilka tekstów średniowiecznych – znanych mediewistom, do których jednak chętnie wracają.

Pierwszym z tych tekstów jest opis ewangeliarza – uznawany przez niektórych specjalistów za opis słynnego Ewangeliarza z Kells – który w końcu XII w. oglądał i opisał Gerald Walińczyk w swym reportażu-relacji z podróży do Irlandii („Topographia Hibernica”). Tekst drugi jest fragmentem listu opata Cluny Piotra Venerabilis do brata Gisleberta, eremity. Opat Piotr mówi tu o potędze tekstu pisanego: dzięki napisanym księgom Gislebert, pozostając w pustelni, może wędrować przez lądy i morza, a jego dzieła będą czytane w najbardziej odległych klasztorach i domach.

I wreszcie trzy fragmenty poetyckie z czasów karolińskich, wzięte z zakończenia utworów Reginberta, bibliotekarza z Reichenau, Teodulfa z Orleanu i Walafrida Strabona, który w wierszu do swego mistrza Hrabana Maura napisał:

Accipe nunc demum scripturam, care magister,
Ex alio ceptam, sed de me forte peractam.
Accipe litterulas deformi scemate factas,
Sitque labor gratus, quem fert devota voluntas.

Edward Rużyłło

Szanowny Panie Profesorze,

Czuję się wielce zaszczycony, mogąc brać udział w tej uroczystości koleżeńskiej a jednocześnie uroczystości całego naszego Towarzystwa. Rocznicą urodzin pana profesora Aleksandra Gieysztorą kojarzy się bowiem zarówno z jego wspa- niałymi osobistymi osiągnięciami w działalności naukowej i wychowawczej, ale również z pozycją społeczną, jaką Pan Profesor osiągnął. Rzadko kto był tak powszechnie zapraszany jak Pan Profesor do wielorakich, odpowiedzialnych funkcji społecznych. Jako człowiek cieszący się wielkim autorytetem Pan Profesor A. Gieysztor był bowiem zapraszany do spełniania funkcji trudnych i ważnych, do funkcji naukowych i społecznych, funkcji wymagających wielkiego autorytetu społecznego lub moralnego, był zapraszany wszędzie tam, gdzie jego obecność miała świadczyć o wiarygodności i moralności społecznej podejmowanej działalności. Nic też dziwnego, że Towarzystwo Naukowe Warszawskie odnawiając swoją historyczną działalność wybrało Pana, Panie Profesorze swoim prezesem. Wybór taki był wyrazem zbiorowego przekonania, że pod pańskim kierownictwem Towarzystwo Naukowe Warszawskie odzyska zarówno w nauce, jak i świadomości społecznej swoje historyczne miejsce. W końcowym okresie pierwszej kadencji działania zarządu Towarzystwa pod Pana kierownictwem, w którym to okresie rozwinęło w pełni działalność Towarzystwa był niepokój czy zechce Pan Profesor kontynuować swoją funkcję w Towarzystwie Naukowym Warszawskim. Pod naporem usilnych próśb zgodził się Pan, Panie Profesorze, pełnić dalej funkcję prezesa Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Decyzja ta została przyjęta na Walnym Zebraniu Członków Towarzystwa z ogólnym aplauzem.

Szanowny Panie Profesorze, zbliża się koniec kadencji obecnego Zarządu Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wiem o tym, że jestem na pewno wyrazicielem opinii wszystkich zebranych tu osób, prosząc Pana o zgodę na dalsze prowadzenie Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Jest Pan bowiem Panie Profesorze tak bardzo przez nas szanowanym, tak bardzo cenimy sobie dotychczasową działalność Zarządu pod pańskim przewodnictwem, że proszę bardzo, aby Pan w dalszym ciągu nas prowadził. Prosimy, aby ze swoją osobo- wością, mądrością i doświadczeniem był w dalszym ciągu naszym przywódcą.

Proszę Państwa, Szanowne Koleżanki i Szanowni Koledzy proszę pozwo- lić, że w związku z dzisiejszym jubileuszem Pana Profesora Aleksandra Giey- sztora wzniosę toast za jego zdrowie, za dalszą pomyślność jego działalności oraz na rzecz spełnienia naszego życzenia, aby wyraził Pan zgodę na dalsze prowadzenie Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

Piotr Strebeyko

Wielce Szanowny i drogi Panie profesorze, wybitny badacz dziejów naszego Narodu, autorze trudnej do obliczenia liczby publikacji naukowych, doktorze

„honoris causa” wielu uniwersytetów, Prezesie Polskiej Akademii Nauk i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, oficerze podziemnej Armii Krajowej i uczestniku Powstania Warszawskiego. Nie jestem w stanie wyliczyć wszystkich Pańskich tytułów, stanowisk i osiągnięć. Dziś obchodzimy piękną rocznicę Pana urodzin pod szczęśliwą gwiazdą, która obdarzyła Pana nieprzeciętnymi zaletami umysłu i charakteru, która zaprowadziła Pana na szczyty kariery naukowej.

Z okazji tej rocznicy w imieniu członków seniorów naszego Towarzystwa serdecznie życzę Panu: doskonałego zdrowia, wszelkiej pomyślności w życiu osobistym i wielu lat dalszej pożytecznej działalności naukowej i społecznej dla dobra kraju, ku chwale nauki polskiej i naszego Towarzystwa, któremu Pan doskonale przewodzi.

Oby wielki Duch Staszica patronował Pana działalności w realizowaniu szczytnych idei Królewskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, którego spadkobiercą jest Nasze Towarzystwo, spadkobiercą duchowym i materialnym w formie tego pałacu, w którym się znajdujemy. A Pan jest spadkobiercą urzędu Albertrandiego, Staszica i Niemcewicza jako szósty z kolei po Aleksandrze Jabłonowskim prezes Towarzystwa Naukowego Warszawskiego – w służbie nauce i prawdzie, „scientia enim nihil quam veritatis imago”.

Jeszcze raz życzę wszelkiej pomyślności. Ad multos annos.

Piotr Strebeyko

Wydział III nauk matematycznych i fizycznych

Przewodniczący: Wiesław Żelazko (czł. zw.)

Sekretarz: Jerzy Dobrzycki (czł. zw.)

Wydziałowy Zespół Redaktorów: Jerzy Dobrzycki (czł. zw.), Wiesław Żelazko (czł. zw.).

a) *Sprawozdanie z działalności naukowej*

19 marca 1991 r. odczyt „Bilans wodny Morza Bałtyckiego” wygłosił kol. Z. Mikulski (brak tekstu).

Dnia 18 czerwca 1991 r. odbyło się zebranie dyskusyjne, na którym m.in. przedyskutowano wstępnie kandydatury nowych członków TNW oraz postanowiono przedstawić prof. dr Bohdana Paczyńskiego do nagrody „Praemium triennale” Towarzystwa. Rozważano też propozycję zwiększenia udziału w Towarzystwie przedstawicieli nauk o Ziemi poprzez stworzenie sekcji geofizycznej Wydziału. Informację o międzynarodowej dokumentacji źródeł z zakresu fizyki XX wieku przedstawił kol. J. Dobrzycki.

Na zebraniu w dniu 5 listopada kol. J. Zakrzewski wygłosił odczyt: „Mikroświat współczesnej fizyki” (brak tekstu).